

Standing for Hashem Even When Standing Alone

בראשית פרשת לך לך פרק יב

(א) וַיֹּאמֶר יְקֹזֵק אֶל אַבְרָם לֵךְ לְךָ מֵאֶרֶץ וּמְמֹלְדֹתֶיךָ וּמִבְּיַת אָבִיךָ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אָרָאךָ: (ב) וַאֲעֹשֶׂךָ לְגֹוִי גָדוֹל וְאַבְרָכָךָ וְאֶגְדְּלֶהּ שְׁמֶךָ וְהָיָה בְרָכָה: (ג) וְאַבְרָכָה מְבָרְכֶיךָ וּמְקַלְלֶךָ אָאֵר וְנִבְרָכֹוּ בְּךָ כָּל מְשֻׁפָּחֹת הָאָדָמָה: (ד) וַיֵּלֶךְ אַבְרָם כְּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֵלָיו יְקֹזֵק וַיֵּלֶךְ אִתּוֹ לוֹט וְאַבְרָם בֶּן חָמֵשׁ שָׁנִים וְשִׁבְעִים שָׁנָה בְּצֵאתוֹ מִחָרָן:

בראשית רבה (וילנא) פרשת לך לך פרשה לט

א [יב, א] וַיֹּאמֶר ה' אֵל אַבְרָם לֵךְ לְךָ מֵאֶרֶץ וּגְו', ר' יצחק פתח (תהלים מה) "שמעי בת וראי והטי אזנך ושכחי עמך ובית אביך,"

רש"י שם

מֵאֶרֶץ – וְהֵלֵא כִּבְרַת יֵצֵא מִשָּׁם עִם אֲבִיו וְבֵא עַד חָרָן. אֵלֵא כִּךְ אָמַר לוֹ: הִתְרַחֵק עוֹד וְצֵא מִבְּיַת אֲבִיךָ.

רמב"ן שם

וְטַעַם לְהַזְכִּיר אֶרֶץ וּמֹולֶדֶתְךָ וּבֵיַת אֲבִיךָ – כִּי יִקְשֶׁה עַל הָאָדָם לְעִזּוֹב אֶרְצוֹ אֲשֶׁר הוּא יוֹשֵׁב בָּהּ, וְשֵׁם אוֹהֲבִיו וְרַעִיו. וְכֹל שֶׁכֵּן כִּשְׁהִיא אֶרֶץ מֹולֶדֶתוֹ שֵׁשׁ נֹולֵד, וְכֹל שֶׁכֵּן כִּשִׁישׁ שֵׁם כָּל בֵּיַת אֲבִיו. וְלִכְךָ הוֹצֵרֵךְ לֹוֹמַר לוֹ שִׁיעִזּוֹב הַכֹּל לְאַהֲבַתוֹ שֶׁל הַקֵּב"ה.

אור החיים שם

וַיֵּלֶךְ אַבְרָם וּגְו' – כָּל הַכְּתוּב מִיֹּוֹתֵר שֶׁהִרִי אֹוֹמַר בְּסִמּוּךְ בְּסִדֵּר הוֹדַעַת הַהִלִּיכָה (פסוק ה') וַיִּקַּח אַבְרָם וּגְו' וַיֵּצֵאוּ לִלְכַת וּגְו'.

אֲכֵן כּוֹוֹנַת הַכְּתוּב הוּא לְהוֹדִיעַ חִיבַתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם שֶׁלֹא נִתְעַכֵּב אֶפִּילוֹ שְׁעָה אַחַת אֵלֵא בְּגִמַר דְּבַרֵי ה' לֵךְ לְךָ תִּכְפֵּן וַיֵּלֶךְ אַבְרָם וְלֹא נִתְעַכֵּב לְשׁוֹם סִיבָה וְעִזַּב אֶת אֲבִיו וּמֹולֶדֶתוֹ.

משנה אבות ה:ג

עֲשֶׂה נְסִיווֹנוֹת נִתְנַסָּה אַבְרָהָם אֶבְיָנוּ עָלֵינוּ הַשְּׁלוֹם וְעַמֵּד בְּכָלֵם, לְהוֹדִיעַ כְּמָה חֲבָתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אֶבְיָנוּ עָלֵינוּ הַשְּׁלוֹם.

רש"י שם

עֲשֶׂה נְסִיווֹנוֹת – נִתְנַסָּה א"א מְפֹורְשִׁים בְּפִרְקֵי ר"א וְכֹולֵם יִסְדָּם רַבִּי שִׁמְעוֹן הַגְּדוֹל בְּקִרְוֵב"ץ אִמְרַת ה' צְרוּפָה תַחֲלָה בְּקֵשׁ נִמְרֹוד לְהַרְגוֹ וְנִחְבָּא בְּקִרְקַע י"ג שָׁנָה. שׁוֹב הַשְּׁלִיכֵנו בְּאוֹר כְּשָׁדִים. וְהַגְּלָהוּ מֵאֶרֶץ מֹולֶדֶתוֹ.

פירוש המשנה לרמב"ם אבות שם

הַעֲשֶׂה נְסִיווֹנוֹת אֲשֶׁר נִתְנַסָּה אַבְרָהָם אֲבִינוּ – כֹּולֵם כְּתוּבִים. הַרְאִשׁוֹן – הַגִּירוֹת, וְהוּא אָמַר יִתְעַלֶּה לוֹ: "לֵךְ לְךָ מֵאֶרֶץ וּמֹולֶדֶתְךָ".

בראשית פרשת וירא פרק כ

(יג) וְיְהִי כַאֲשֶׁר הִתְעוּ אֹתִי אֱלֹהִים מִבֵּית אָבִי וְאָמַר לֵה זֶה חֲסֹדְךָ אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂי עִמָּדִי אֵל כָּל הַמְּקוֹם אֲשֶׁר נָבֹא שָׁמָּה אֲמַרְי לִי אָחִי הוּא: (יד) וַיִּקַּח אַבְרָמָלְךָ צֶאֱן וּבָקָר וְעֶבְדִים וּשְׂפָחֹת וַיֵּתֶן לְאַבְרָהָם וַיָּשָׁב לוֹ אֶת שָׂרָה אִשְׁתּוֹ:

רשב"ם בראשית כ"ג

כאשר התעו אותי – הגלני ממקומי, שנאמר: לך לך מארצך (בראשית י"ב:א'), וזהו שכתוב: ארמי אובד אבי (דברים כ"ו:ה') משם, שהוגלה משם, כי התעו אותי ואובד אבי כפל לשון הוא כדכתיב: תעיתי כשה אובד (תהלים קי"ט:קע"ו), צאן אובדות היו עמי רועיהם התעום (ירמיהו נ"ו:).

רמב"ם עבודה זרה וחוקות הגוים א:ג

כיון שנגמל איתן זה, התחיל לשוטט בדעתו והוא קטן, ולחשב ביום ובלילה, והיה תמה, היאך אפשר שיהיה הגלגל הזה נוהג תמיד ולא יהיה לו מנהיג, ומי יסבב אותו, לפי שאי אפשר שיסבב את עצמו. ולא היה לו לא מלמד ולא מודיע דבר, אלא מושקע באור כשדים בין עובדי עבודה זרה הטיפשים: ואביו ואמו וכל העם עובדים עבודה זרה, והוא היה עובד עמהן, וליבו משוטט ומבין, עד שהשיג דרך האמת והבין קו הצדק מדעתו הנכונה, וידע שיש שם אלוה אחד, והוא מנהיג הגלגל, והוא ברא הכל, ואין בכל הנמצא אלוה חוץ ממנו:

וידע שכל העם טועים, ודבר שגרם להם לטעות זה שעובדים את הכוכבים ואת הצורות, עד שאבד האמת מדעתם. ובן ארבעים שנה הכיר אברהם את בוראו:

כיון שהכיר וידע, התחיל להשיב תשובות על בני אור כשדים ולערוך דין עמהן, ולומר שאין זו דרך האמת שאתם הולכים בה, ושיבר הצלמים, והתחיל להודיע לעם שאין ראוי לעבוד אלא לאלוה העולם, ולו ראוי להשתחוות ולהקריב ולנסך, כדי שיכירוהו כל הברואים הבאים, וראוי לאבד ולשבר כל הצורות, כדי שלא יטעו בהם כל העם, כמו אלו שהן מדמין שאין שם אלוה אלא אלו:

כיון שגבר עליהם בראיותיו, ביקש המלך להרגו. נעשה לו נס, ויצא לחרן, והתחיל לעמוד ולקרוא בקול גדול לכל העם, ולהודיעם שיש אלוה אחד לכל העולם, ולו ראוי לעבוד. והיה מהלך וקורא ומקבץ העם, מעיר לעיר ומממלכה לממלכה, עד שהגיע לארץ כנען והוא קורא, שנאמר "ויקרא שם בשם י"י אל עולם" (בראשית כ"א:ל"ג):

וכיון שהיו העם מתקבצים לו, ושואלים לו על דבריו, היה מודיע לכל אחד ואחד לפי דעתו עד שיחזירהו לדרך האמת, עד שנתקבצו אליו אלפים ורבבות,

Abrahamam's Journey. pp 78-79

Lekh lekha was the call of God to Abraham. Keep on journeying: You are but a wandering Aramean. You have no home, you have no country; you are dedicated to someone else. In order to become a believer, one must be the greatest, most outstanding non-believer; one has to go through the phase of not believing in time-honored principles and commonly accepted standards. Abraham, first of all, was a skeptic, doubting and questioning everything.

קובץ מאמרים עמ' טו

ח. [ואומרים, שהגאון בעל התומים נשאל מאחד מחכמי הגוים, הרי כתוב בתורה "אחרי רבים להטות" ואתם המעט מכל העמים, וא"כ למה לא תקבלו אמונתינו? והשיב לו הגאון כי דין רוב לא נאמר אלא

בספק ולא בודאי, כגון בתשע חנויות מוכרות בשר שחוטה, ואחת מוכרת בשר נבילה, ונמצא בשר ואינו ניכר, הלך אחר הרוב, אבל אם החתיכה ניכרת שהוא מהמיעוט, לא מהני רובא, וכן אנחנו, אין לנו ספק באמיתת אמונתנו, ולא יוכל הרוב להעבירנו מדעתנו.

והתירוץ הזה אמת וברור, אבל לפי המבואר למעלה בלאו הכי אין מקום לשאלה זו, דהכתוב אחרי רבים להטות נאמר בדיינין, שהן כולן כשרין לדון, שאינן נוגעין, אבל אם רוב הדיינין הן נוגעין ומיעוטן אינן נוגעין, בזה שומעין להמיעוט. ובעניני אמונה ודת אי אפשר לאדם להכיר את האמת, רק אם יהיה חפשי מכל תאוות עוה"ז, ואנשים כאלו אינן נמצאים כלל בשום אומה ולשון רק אצל חכמי ישראל הקדושים כמלאכי אלקים.

בראשית פרשת לך לך פרק טו

אחר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הָיָה דְבַר יְקֻזֵק אֶל אַבְרָם בְּמַחְזָה לְאֹמֶר אֵל תִּירָא אַבְרָם אֲנִי מִגֵּן לָךְ שְׂכָרְךָ הַרְבֵּה מְאֹד:

בראשית רבה (וילנא) פרשת לך לך פרשה מד:ד

"אנכי מגן לך", רבי לוי אמר תרתיין, ורבנן אמרי חדא, ר' לוי אמר לפי שהיה אבינו אברהם מתפחד ואומר תאמר אותן אוכלסין שהרגתי שהיה בהם צדיק אחד וירא שמים אחד, משל לאחד שהי' עובר לפני פרדסו של מלך ראה חבילה של קוצים וירד ונטלה והציץ המלך וראה אותו, התחיל מטמן מפניו, א"ל מפני מה אתה מטמן? כמה פועלים הייתי צריך שיקושו אותה, עכשיו שקששת אותה בא וטול שכר, כך אמר הקב"ה לאברהם אותן אוכלסין שהרגת קוצים כסוחים היו, הדא הוא דכתיב (ישעיה לג) והיו עמים משרפות סיד קוצים כסוחים,

מסכת בבא קמא צ"ב.

אמר ליה רבא לרבה בר מרי מנא, הא מילתא דאמרי אינשי בהדי הוצא לקי כרבא א"ל דכתיב {ירמיהו ב':כ"ט} למה תריבו אלי כלכם פשעתם בי נאם ה'.
אמר ליה את אמרת מהתם ואנא אמינא מהכא {שמות ט"ז:כ"ח} עד אנה מאנתם לשמור מצותי ותורותי.

רש"י שם

בהדי הוצא לקי כרבא – קוץ הגדל אצל הכרוב כשבא לעקרו פעמים שנעקר הכרוב עמו ונמצא לוקה בשבילו כלומר שכיני רשע לוקין עמו.

מדרש תנחומא (בובר) פרשת לך לך

[יב] אמר ר' יהושע דסכנין בשם ר' לוי סימן מסר הקב"ה לאברהם שכל מה שאירע לו אירע לבניו. אברהם נבחר מכל בית אביו, אף ישראל נבחרו משבעים לשון, נאמר לאברהם לך לך, ונאמר לישראל ואמר אעלה אתכם וגו' (שמות ג ז), נאמר לאברהם ואברכה מברכך (בראשית יב ג), ואף לישראל יברכך ה' וישמרך (במדבר ו כד), נאמר לאברהם [ואעשך לגוי גדול ואברכך] ואגדלה שמך (בראשית יב ב) ואף בישראל ומי גוי גדול וגו' (דברים ד ח), אברהם נקרא יחיד שנאמר (כי) אחד היה אברהם (יחזקאל לג כד) ואף ישראל ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ (דה"א = דברי הימים א' יז כא), מה אברהם כיון שבא לארץ היה רעב בארץ, אף ישראל כיון שישבו בארץ ישראל היה רעב, שנאמר והרעב כבד בארץ (בראשית מג א), מה אברהם על ידי רעב ירד למצרים, [שנאמר ויהי רעב בארץ וירד אברם מצרימה (שם /בראשית/ יב י)], אף ישראל, שנאמר וירדו אחי יוסף עשרה לשבור בר (שם /בראשית/ מב ג), מה

אברהם כיון שירד למצרים נתגרו בו המצרים, אף ישראל, שנאמר הבה נתחכמה וגו' (שמות א י), מה אברהם נזדווגו לו ארבעה מלכים, אף ישראל עתידין האומות לעשות המוניה עליהם, שנאמר יתיצבו מלכי ארץ (תהלים ב ב), מה אברהם יצא הקב"ה ונלחם לפניו והרג שונאיו, אף הקב"ה נלחם לישראל, לעתיד לבא הקב"ה יוצא ונלחם מלחמותיהם, שנאמר ויצא ה' ונלחם בגוים ההם כיום הלחמו ביום קרב (זכריה יד ג).

מנחת אשר דברים לב:ג

והנה נראה להוכיח מכמה מקורות שבשעת מלחמה אם אי אפשר לפגוע בלוחמים שבאו עלינו להרגנו אלא באופן שיפגעו ויהרגו אנשים תמימים, מותר לעשות כן, ובטעם הדברים נביא בס"ד שתי דרכי הבנה כפי שיבואר לקמן

Gray Matter, Volume 3, p. 223

Our patriarch, Avraham experienced moral anguish over the enemy soldiers that he killed in the war that he successfully waged against the four Mesopotamian kings. However, this emotion did not prevent him from carrying out his moral obligation to wage war vigorously and properly against the four Meopotamian aggressors.

Avraham teaches timeless lessons about misplaced compassion toward our enemies. Similarly, the consensus rabbinic opinion regards the risking of Israeli soldiers and restraint from waging war properly in order to reduce Arab civilian casualties as misguided.

בראשית פרשת לך לך פרק טז

(א) וְשָׂרֵי אֲשֶׁת אַבְרָם לֹא יָלְדָה לוֹ וְלֵה שְׂפָחָה מִצְרִית וְשָׁמָּה הָגָר: (ב) וַתֹּאמֶר שָׂרֵי אֵל אַבְרָם הִנֵּה נָא עֲצָרְנִי יְקֻזָּק מִלְּדַת בָּא נָא אֵל שְׂפָחָתִי אוּלַי אֲבִנָּה מִמֶּנָּה וַיִּשְׁמַע אַבְרָם לְקוֹל שָׂרֵי: (ג) וַתִּקַּח שָׂרֵי אֲשֶׁת אַבְרָם אֶת הָגָר הַמִּצְרִית שְׂפָחָתָהּ מִקֶּץ עֶשֶׂר שָׁנִים לְשִׁבְתָּ אַבְרָם בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וַתֵּתֶן אֹתָהּ לְאַבְרָם אִישָׁהּ לוֹ לְאִשָּׁה:

רמב"ן שם

(ב-ג) [וישמע אברהם לקול שרי – לא אמר הכתוב: ויעש כן, אבל אמר: כי שמע לקול שרי, ירמוז כי אף על פי שאברהם מתאוה מאד לבנים לא עשה כן בלא רשות שרי, וגם עתה לא נתכוון שיבנה הוא מהגר ויהיה זרעו ממנה, אבל כל כונתו לעשות רצון שרה שתבנה ממנה, שיהיה לה נחת רוח בבני שפחתה, או זכות שתזכה היא לבנים בעבור כן כדברי רבותינו (בראשית רבה ע"א:ז'). ואמר עוד: ותקח שרי – להודיע שלא מהר אברהם לדבר עד שלקחה שרי ונתנה בחיקו. והזכיר הכתוב: שרי אשת אברהם ולאברהם אישה – לרמוז כי שרה לא נתיאשה מאברהם, ולא הרחיקה עצמה מאצלו כי היא אשתו והוא אישה, אבל רצתה שתהיה גם הגר אשתו, ולכך אמר: לו לאשה – שלא תהיה כפילגש, רק כאשה נשואה לו. וכל זה מוסר שרה והכבוד שהיא נוהגת בבעלה.

Like Rachel Imeinu, Sarah Imeinu put the needs of her husband ahead of her own. Sarah selflessly gave Hagar to Avraham as a wife in order to preserve his dignity. She stood for others at the expense of her own emotions just like Rachel Imeinu.

A Jew must know how to put Hashem's needs ahead of his own. Avraham gave up his sense of comfort for the sake of Hashem. He stood against the entire world for the sake of Hashem. He even ended lives of others for the sake of Hashem. We must follow the ways of our avos and imahos, and stand for Hashem no matter how difficult it may be.